

LIVET LEVES OGSÅ I PROVINSEN

NÆRHEDSREFORM

MARTS 2021

INDHOLD

Vi samler Danmark	3
Norge tager deres landdistrikter alvorligt	4
Hvor vil vi finde pengene?	4
Indsatsområde 1	6
Fordele til bosiddende i landdistrikter	6
Indsatsområde 2	8
Fordele til erhvervsdrivende i landdistrikter	8
Indsatsområde 3	11
Uddannelse og skole i hele landet	11
Indsatsområde 4	20
Udflytning af flere statslige arbejdspladser	20
Indsatsområde 5	22
Et levende butiksliv	22
Indsatsområde 6	27
Styrkelse af nærdemokratiet	27
Indsatsområde 7	30
Oprettelse af en ny og større landdistriktspulje på finansloven	30
Finansiering af udspillet	35
Målret udviklingsbistanden og brug flere af pengene på udvikling af Danmark	35
Definition af landdistrikter	37

VI SAMLER DANMARK

Danmark er et dejligt land. Og i Dansk Folkeparti kæmper vi for, at Danmark også er et dejligt land at leve i, både i morgen og om hundrede år - uanset hvor man bor.

Men vores land står overfor en trussel. En trussel vi ikke har snakket nok om, men som splitter Danmark. Forskellen mellem land og by er blevet for stor, og store dele af vores land kæmper med affolkning og døende lokalsamfund.¹ Vi har for længe accepteret en udvikling, hvor det nære i provinsen forsømmes, og et liv i storbyen forgyldes. Hvor en rivende udvikling i storbyerne sker på bekostning af lavere velstand i vores landdistrikter. Mange yngre danskere vælger livet på landet fra på grund af uddannelses- og karrieredrømme i storbyerne.² Og det kan man ikke fortænke dem i. Det er godt at vores ungdom uddanner sig og har ambitioner. Men gode job og uddannelse skal være muligt i hele Danmark – ikke kun i storbyerne.

Som hele Danmarks parti, tolerer vi i Dansk Folkeparti ikke at den skæve udvikling mellem land og by fortsætter. I en hyldest til det gode liv i provinsen, lancerer vi derfor en national strategi for vores landdistrikter, landsbyer og øer – vores bud på en nærhedsreform.

For os handler aktive lokalsamfund om alt lige fra et levende kulturliv til gode skoler og attraktive arbejdspladser. At kunne gå på restaurant, til koncert eller besøge biblioteket i sit nærområde er en del af det gode liv. Bymidter i landdistrikter skal bevares, ligesom butikslivet i småbyerne skal have gunstige forhold. Dansk e-handel skal gå hånd i hånd med et levende butiksliv. Alle danskere bør have adgang til dagligvarebutikker og velfærdsydelser inden for en rimelig afstand.

Vi må i dag konstatere, at for mange af vores landsbyer og landområder er blevet glemt. Samtidig med en kraftig urbanisering har politiske strukturreformer, centraliseringer og lokale sammenlægninger taget overhånd, og det er gået ud over mange af de danskere, der bor i landdistrikter. Det har ikke været intentionen, men det er det der er sket, og det skal vi rette op på.

I Dansk Folkeparti elsker vi livet i provinsen, hvor nærhed, natur og fællesskab danner rammerne for det gode liv. Nærhed og natur øger nemlig livskvaliteten, og danskerne er da også mere lykkelige på landet end i byerne.³ Det er derfor paradoksalt, at vi ser en vandring fra land til by, men noget af udviklingen skyldes den politiske centralisering af institutioner og tilbud, der er sket gennem årene. Det er derfor også en politisk opgave at sikre at disse tilbud kommer tilbage til borgerne.

Vi må også her slå fast, at de nuværende initiativer til udvikling af vores landdistrikter ikke er tilstrækkelige. Ansvar er i for høj grad blevet placeret i de enkelte kommuner. Kommunerne kan gøre meget selv, men ikke alt. Vi mener, at staten bør spille en langt større rolle i at samle

1 <https://realdania.dk/publikationer/faglige-publikationer/detlokaledanmark>.

2 <https://www.weekendavisen.dk/2021-1/samfund/delt-land>.

3 <https://realdania.dk/projekter/livskvalitet/deromraaderoglanddistrikter>.

Danmark. I Dansk Folkeparti holder vi fast i, at danskerne skal have mulighed for at bo i attraktive og velstående lokalsamfund uanset postnummer.

Vores landdistrikter kæmper særligt med disse problemer

- Der er færre unge – vi ser en stigende gennemsnitsalder i landdistrikterne
- Der er flere ufaglærte og færre højtuddannede
- Der er færre kvinder
- Der er for mange butikker der lukker eller står tomme
- Der er for mange tvangsauktioner og forfaldne bygninger
- Det er sværere at få boliglån.

NORGE TAGER DERES LANDDISTRIKTER ALVORLIGT

I Dansk Folkepartis landdistriktsudspil har vi ladet os inspirere af vores naboland Norge. Norge har nemlig en ambitiøs landdistriktspolitik og gør meget for at sikre vækst og udvikling i sine yderområder. Nordmændene investerer massivt i erhvervsliv, uddannelsesforhold og infrastruktur i hele landet. Og som noget særligt tilbyder den norske stat individuelle økonomiske incitamenter til nordmænd, som bor eller bosætter sig i et landdistrikt. F.eks. tilbyder Norge en lavere selskabsskat, en reduktion i indkomstskatten og nedskrivelse af studiegælden i visse landdistrikter. Den norske stat giver også tilskud til forretningsinitiativer og en højere landbrugsstøtte. Norges prioritering af landdistriktsområdet udmønter sig endda i en selvstændig ministerpost for landdistrikter. Det synes vi i Dansk Folkeparti er en god prioritering. Vi så gerne at Danmark ligeledes oprettede et ministerium for vores landdistrikter. Vi mener, at vi har brug for en minister, hvis hovedfokus er at samle Danmark, og at sikre vækst og velstand i landdistrikterne.

Formålet med Dansk Folkepartis landdistriktsudspil - vores nærhedsreform - er således at vende udviklingen, så flere danskere trygt kan vælge et liv i provinsen. Ikke fordi de skal, men fordi de har lyst til den gode og nære hverdag, som et liv på landet og i småbyerne tilbyder.

HVOR VIL VI FINDE PENGENE?

Danmark er et rigt land sammenlignet med mange andre lande. Det er også derfor vi giver milliarder af kroner væk til udviklingslande rundt om i verden. Men hele Danmark er ikke velstående i dag. Der er for mange småbyer og landdistriktsområder der forsømmes. Det koster penge at prioritere et samlet Danmark. Men det koster også penge - og ikke mindst livskvalitet - at lade være. Ligesom at vi i dag via skatten sikrer lige muligheder for alle danskere, uanset størrelsens på ens pengepung, skal vi i endnu højere grad sikre lige muligheder for danskerne, uanset hvilket postnummer man bor i. De kommuner som har svært ved at fastholde et aktivt butiksliv og et

innovativt erhvervsliv, skal vi række en hjælpende hånd. Og de danskere, der driver virksomhed i yderområder, skal sikres gunstige forhold.

Derfor vil Dansk Folkeparti tage nogle af bistandsmidlerne tilbage til danskerne. Vi skal kort sagt bruge færre penge på udviklingsbistand i udlandet og flere penge på udvikling af Danmark. Vi vil således investere, om nødvendigt, helt op til 10 mia. kr. i landdistrikterne. Hvert år sender Udenrigsministeriet omkring 17 milliarder af danskernes skatte kroner til udlandet via forskellige former for ulandsbistand. Nogle af disse midler mener vi, at vi med fordel kan bruge på vores landdistrikter.

Dansk Folkeparti har følgende indsatsområder, som vi ønsker gennemført i en ny land-distriktpolitik

1. Fordele til bosiddende i landområder
2. Fordele til erhvervsdrivende i landområder
3. Uddannelse og skoler i hele landet
4. Statslige arbejdspladser i hele Danmark
5. Et levende butiksliv
6. Styrkelse af nærdemokratiet
7. Oprettelse af en samlet landdistriktspulje.

Indsatsområde	Estimerede udgifter
Indsatsområde 1 - Fordele til bosiddende i landdistrikter	40 mio.
Indsatsområde 2 - Fordele til erhvervsdrivende i landdistrikter	913 mio.
Indsatsområde 3 - Uddannelse og skole i hele landet	913 mio.
Indsatsområde 4 - Udflytning af flere statslige arbejdspladser	Ukendt
Indsatsområde 5 - Et levende butiksliv	500 mio., som indgår i landdistriktspuljen
Indsatsområde 6 - Styrkelse af nærdemokratiet	70 mio.
Indsatsområde 7 - Oprettelse af en landdistriktspulje	3,5 mia.

Landdistriktsudspillet henter finansiering fra bl.a. ulandsbistanden, som behandles i afsnittet om finansiering sidst i udspillet. Alle beregninger er skøn og dermed behæftede med en vis usikkerhed.

INDSATSOMRÅDE I

FORDELE TIL BOSIDDENDE I LANDDISTRIKTER

Det vurderes at omkring 40 % af Danmarks befolkning bor i en landdistriktskommune, defineret som 46 land- og ydekommuner.⁴ Gennem økonomiske incitamenter vil Dansk Folkeparti gøre det mere attraktivt for danskerne at bo uden for landets storbyer og bosætte sig i et landdistrikt. Håbet er at flere danskere, med vores forslag, får øjnene op for de mange kvaliteter, der er ved at bo uden for storbyerne.

Initiativer

- **Forhøjet befordringsfradrag (kørselsfradrag) for borgere i landdistrikter**

Det bør ikke være en større økonomisk byrde for borgere i landdistrikter at komme på arbejde end for borgere i byerne. Et forhøjet befordringsfradrag kan øge incitamentet til at bosætte sig i et landdistrikt og pendle på arbejde.

I 2019 forhøjede den tidligere blå regering befordringsfradraget for pendlere i 25 yderkommuner og på 27 småøer. Udgifterne var 30 mio. kr. i 2019 stigende til 100 mio. kr. i 2025.

En fordobling af denne eksisterende ordning vil ifølge Dansk Industri koste staten ca. 75 mio. kr.

Problemet med den eksisterende ordning er at den kun gælder i visse yderområder (de yderområder der er udpeget til brug for fordelingen af EU-midler under regional- og socialfondsprogram).⁵ Dansk Folkeparti så gerne, at flere land- og yderkommuner fik gavn af et øget befordringsfradrag.

Derfor foreslås følgende model for alle yder- og landkommuner (46 kommuner):

- I dag er fradraget for 25-120 km = 1,96 kr. pr. km pr. dag. Dansk Folkeparti foreslår, at det sættes op med 50 % dvs. til 2,94 kr. i yder- og landkommuner.
- I dag er fradraget for +120 km = 0,98 kr. pr. km pr. dag (1,96 i yderkommuner). Dansk Folkeparti foreslår, at det sættes op med 50 % dvs. til 2,94 kr. i yder- og landkommuner.
- Ifølge Danske Revisorer vurderes forslaget at koste 69 mio. kr.
- Forhøjet kørselsfradrag for pendlere til landdistrikter

⁴ <https://www.livogland.dk/sites/livogland.dk/files/dokumenter/publikationer/rapport-kommunetyper.pdf>

⁵ Yderkommuner der er i dag er dækket: Bornholm, Brønderslev, Frederikshavn, Faaborg-Midtfyn, Guldborgsund, Hjørring, Jammerbugt, Langeland, Lolland, Læsø, Morsø, Norddjurs, Odsherred, Samsø, Skive, Slagelse, Struer, Svendborg, Sønderborg, Thisted, Tønder, Vesthimmerland, Vordingborg, Ærø og Aabenraa. Øer der i dag er dækket: 27 småøer fra Sammenslutningen af Danske Småøer.

Udover at det er godt at kørselsfradraget sættes op i en landdistriktskommune, er det også vigtigt at vi ser på, hvordan vi kan gøre det nemmere for virksomheder i landdistrikter at tiltrække arbejdskraft fra mellem- og bykommuner. Vi kan skabe bedre forhold for landdistrikternes virksomheder hvis folk, der pendler til en landdistriktskommune eller ø får et øget kørselsfradrag.

Vi foreslår derfor, at kørselsfradraget sættes op til 2,95 kr. for folk der pendler til en landdistriktskommune for at arbejde.

- **Fjernelse af det faste gebyr ved bolighandler og tvangsauktioner i landdistrikter**

Vi ser generelt flere tvangsauktioner i landdistrikter end i resten af landet, og især i vores små bysamfund. Dette forklares bl.a. med lavere gennemsnitlig indkomst, højere ledighed og et svært boligmarked i disse områder.

Omkostningerne til tvangsauktioner kan ifølge Finans Danmark og Landdistrikternes Fællesråd udgøre op til 14 % af en handelssum. Mange af omkostningerne ved tvangsauktioner genfindes også i almindelige bolighandler i landdistrikterne, bl.a. tinglysningsafgiften.

I Dansk Folkeparti vil vi fjerne tinglysningsafgiften samt gebyret for auktionsbegæring ved almindelige bolighandler og tvangsauktioner i landdistrikter.

Tinglysningsafgiften betales af sælger til staten udgøres af 1750 kr. + 0,6 % af boligens salgssum.

Gebyret for auktionsbegæring betales af sælger til långiver.

En fjernelse af disse to gebyrer vil sikre et mere smidigt boligmarked, og medvirke til at bolighandlernes omkostninger nærmer sig hinanden mere på tværs af landet.

Vi foreslår, at ordningen kun gælder helårsboliger til en salgsværdi på under 1 mio. kr. så ordningen kommer mindre bemedlede boligejere til gavn.

Ifølge Danske Revisorer vil salget af boliger til under 1 mio. med forslaget betyde et tinglysningshonorar på ca. 20 mio. kr. til staten. Dette beløb ønsker Dansk Folkeparti at give tilbage til borgerne, og forslaget vil derfor koste statskassen omkring 20 mio. kr. årligt.

- **Giv dispensation i landdistrikter i forbindelse med nye udstykninger**

Vi skal gøre mere for at tiltrække flere borgere til landdistrikter, og en af mulighederne er at gøre det lettere for kommunerne at udstykke flere attraktive og nye grunde. I dag er planloven og miljølovgivningen for ofte i vejen på en uhensigtsmæssig måde. Derfor mener vi i Dansk Folkeparti, at landdistriktskommunerne skal have bedre mulighed for at få dispensationer for planloven og miljølovgivningen i forbindelse med ansøgning om nye udstykninger til beboelse.

INDSATSOMRÅDE 2

FORDELE TIL ERHVERVSDRIVENDE I LANDDISTRIKTER

Det skal være let at drive virksomhed udenfor storbyerne. Gennem økonomiske incitamenter vil Dansk Folkeparti gøre det mere attraktivt at drive virksomhed i vores landdistrikter.

Initiativer

- **Etablering af bysamarbejde i alle kommuner**

En målrettet plan for udviklingen af vores byrum er afgørende for, at alle landets byer er attraktive levesteder. I landdistrikterne har vi nogle af de største ildsjæle, der selv driver projekter frem. Men flere af bymidterne er stadigvæk udfordret af butiksdød og mangel på innovation. Levende bymidter er afhængige af, at byens mange og forskellige aktører samarbejder på et langsigtet og strategisk niveau. Dette er dog i praksis ofte sværere end som så.

Et formaliseret bysamarbejde virker som en organisatorisk ramme mellem det private og offentlige til vedligehold og udvikling af vores byrum. I bysamarbejdet forpligter byaktørerne sig selv og hinanden til at betale til konkrete aktiviteter i byen for at fremme vækst og bylivskvalitet. Bysamarbejdet skal hvile på demokratiske principper, hvor alle bidrager til at løfte bydelen og får tilsvarende medbestemmelse.

I udlandet har bysamarbejde, eller de såkaldte Business Improvement Districts (BIDS), vist sig at fremme lokalt engagement og tilføre økonomiske ressourcer til byrum dér, hvor der er behov for øget fokus og aktivitet – og det er særligt i landdistrikterne.⁶ De udenlandske erfaringer med bysamarbejde viser, at kommunerne får et stærkere samarbejde med erhvervslivet, og de forenede virksomheder får stærkere gennemslagskraft. Aktører involveret i et bysamarbejde er ikke blot virksomheder og butikker men også kulturaktører, lokal presse, foreninger og ejendomsmæglere – kort sagt alle de aktører, der er med til at skabe liv i en bymidte.

KL anbefaler BID-lignende lovgivning konkret udfoldet i enten planloven eller byfornyelsesloven.⁷ I Dansk Folkeparti er vi udgangspunktet skeptiske overfor et statslig dikteret BID samarbejde, men vi tilskynder kommunerne til at styrke samarbejdet i de danske handelsgader i vores landdistrikter, og dedikere flere gode lokale ressourcer hertil. Hvis der er behov for at tilføre økonomiske ressourcer til området, er dette gerne noget vi ser på i Dansk Folkeparti.

⁶ Genstart handelsbyerne, KL, august 2020, side 6: <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/UFU/spm/73/index.htm>.
⁷ <https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/teknik-og-miljoe/planlaegning-i-land-og-by/evaluering-af-planloven-2020/>.

- **Bevillingerne til landdistriktsvækstpilotordningen skal genoprettes**

Virksomheder placeret i landdistrikter har sværere ved at tiltrække kvalificeret arbejdskraft end virksomheder i byen. Og særligt de højtuddannede samler sig i storbyerne.⁸ Men for Dansk Folkeparti er det vigtigt, at vores virksomheder kan skaffe kvalificeret arbejdskraft uanset hvor i landet de er placeret. Og samtidig er det ud fra et folkeligt perspektiv vigtigt, at vi ikke klumper os geografisk sammen i de samme uddannelsesniveauer. Den skæve land-by udvikling skal vendes, for det er godt for vores land at der bor folk med forskellig uddannelsesbaggrund i hele Danmark.

Et af de redskaber vi ved har virket er tilskud til de små- og mellemstore virksomheder i landdistriktsområderne, som ansætter højtuddannede – den såkaldte vækstpilotordning. Tilbage i 2016-2019 afsatte den blå regering, med hjælp fra Dansk Folkeparti, 40 mio. kr. til vækstpilotordningen. Men ordningen er ikke blevet videreført af den socialdemokratiske regering, hvilket betyder at midlerne nu udelukkende beror på Innovationsfondens egne midler. Ordningen har også ifølge Landdistrikternes Fællesråd virket godt, og derfor mener vi, at statens bevillinger hertil naturligvis bør genoprettes.

- **Etablering af Dansk Landdistriktskapital i Vækstfonden**

Staten kan gøre mere for at hjælpe vores landdistrikter gennem lokalt målrettede initiativer og strukturelle reformer. Men det private kan og bør også hjælpe til med udviklingen. F.eks. skal vi gøre det nemmere og mere attraktivt for private investorer at investere i vores virksomheder i landdistrikterne. Dette kan vi gøre ved at etablere regionale investeringsfonde i regi af den i forvejen etablerede statsfond Vækstfonden.

Her er det private investorer der skal drive udviklingen, og statens involvering er en garantiforpligtelsen. Den model vi vil kopiere blev etableret af en tidligere blå regering i form af Dansk Vækstkapital. Dansk Vækstkapital er et samarbejde mellem staten og pensionsselskaberne om at give nye og mindre virksomheder adgang til ny, risikovillig kapital.

Vi skal have endnu mere fokus på vores virksomheder i landdistrikterne, og derfor foreslår Dansk Folkeparti, at der oprettes fire-fem regionale investeringsfonde under én hovedfond; Dansk Landdistriktskapital (region Hovedstaden behøver ikke være omfattet med undtagelse af Bornholm). Forslaget bygger på, at fonden Dansk Landdistriktskapital tilfører vækstkapital til mindre virksomheder ved at investere i lokale investeringsfonde med lokal matchingkapital. Princippet om matchingkapital er det samme som i modellen for Dansk Vækstkapital og indebærer, at den regionale investeringsfond kommer med 50 % af kapitalen, og de resterende 50 % hentes fra en lokal investor – f.eks. en bank.

Regionalfondene skal investere i regionale virksomheder med overskud og som har en omsætning på under 100 mio. kr.

Dansk Landdistriktskapital skal have en samlet investeringskapacitet på 500 mio. kr. – 1 mia. kr. Ligesom i modellen fra Dansk Vækstkapital hentes midlerne i private pensionskasser. En sådan ny landdistriktsfond vil efter vores betragtning skabe øget vækst og flere virksomheder i tiltrængte områder.

Forslaget er provenuneutralt.

- **Udvidelse af vækstlånsordningen i Vækstfonden**

Udover etablering af regionale investeringsfonde, gennem Dansk Landdistriktskapital, skal det gøres muligt for flere små erhvervsdrivende i vores landdistrikter at låne penge til deres forretning. Gøres det lettere for de små erhvervsdrivende at skaffe kapital, vil det være til gavn for væksten i vores landdistrikter.

En måde at styrke lånemulighederne for disse iværksættere er at reducere beløbsgrænsen for de såkaldte vækstlån. Vækstlån kan optages i den statslige fond Vækstfonden, men fonden kan i dag kun udstede vækstlån fra 1 mio. kr. For at hjælpe mindre iværksættere skal de mindste vækstlån kunne udstedes fra 500.000 kr. Vækstlånsordningen vil således komme de virksomheder til gavn, som har vanskeligt ved at finde fuld finansiering til vækst via banklån for at få deres forretning i luften.

Vækstfonden bør i denne ordning kunne påtage sig op til 70 % af det samlede lånebeløb, så banken står for 30 % (i dag kan Vækstfonden max påtage sig 50 % af lånet). Sænkningen af beløbsgrænsen vil gælde virksomheder i hele landet, men det er Dansk Folkepartis vurdering, at den særligt vil komme små iværksættere i landdistrikter til gavn. De nye tiltag skal rettes mod de primære erhverv (landbrug, skovbrug, jagt og fiskeri) samt turisme, hvor Vækstfonden bør påtage sig en større risiko. Det er nemlig de primære erhverv der har ekstra behov for ordningen, og som er vigtige erhverv i vores landdistrikter.

Vækstfonden finansierer lånene vha. renteindtægter. Der kan dog være behov for at vækstfonden får tilført midler ved tab, og her har staten, som ultimativ ejer et ansvar for at sikre, at fonden ikke går konkurs.

INDSAT SOMRÅDE 3

UDDANNELSE OG SKOLE I HELE LANDET

En af de primære årsager til at unge i dag forlader deres hjemkommune er mangel på uddannelses tilbud i nærområdet. Flere uddannelser rundt i landet vil ikke blot sikre en bedre demografisk spredning i kommunerne, men det vil også styrke rekrutteringsgrundlaget for lokale virksomheder. Vi har i for mange år accepteret en stærk centralisering af uddannelsessystemet, og det vil vi vende.

Initiativer

- **Bevarelse af små skoler i landdistrikterne**

I de senere år har vi oplevet at mange små folkeskoler rundt om i landet er blevet nedlagt.⁹ Nedlægningen bunder ofte i økonomiske årsager, hvor sammenlægninger af skoler er mere økonomisk effektivt end at drive små skoler med et få antal af elever. Men i Dansk Folkeparti mener vi, at små skoler har en værdi i sig selv, som ikke kan gøres op i penge. Mindre skoler har særlige kvaliteter, som store skoler ikke har. Mindre skoler har bedre mulighed for at danne gode og nære relationer mellem voksne og børn og mellem børnene. En tæt relationsdannelse medvirker til gensidig respekt og høje forventninger til adfærd og læring, ligesom at forældrene kan være en naturlig og nærværende del af den mindre skole, fordi gruppen af tilknyttede personer i sagens natur er mindre.

Derfor vil vi i Dansk Folkeparti bevare vores små skoler i hele landet, og især i de land- og yderkommuner, hvor mindre folkeskoler er særligt truet. Lukningen af lokale folkeskoler bidrager betydeligt til at øge befolkningstilbagegangen i landdistrikter, i og med at det både øger fraflytningen af børnefamilier og gør det vanskeligere at trække nye familier til.

En blanding af årtiers centralisering samt generel affolkning i landdistrikter er årsagen til mange lukninger. Tendensen har medført en stigning af fri- og privatskoler, som vi især ser i landdistrikter.¹⁰ F.eks. har landdistriktskommunerne Tønder og Faaborg kommune i region Syddanmark samt Lolland og Vordingborg kommune i region Sjælland et højt antal fri- og privatskoler med 25-39 % i 2018.¹¹ I Dansk Folkeparti har vi intet imod fri- og privatskoler. Tværtimod værner vi om forældres ret til frit at vælge anden skole end folkeskolen, ud fra de værdier og særlige hensyn som forældrene måtte have. Men det er afgørende at det bliver forældres frie valg om de vil sætte deres børn i en folkeskole eller i en fri- og privatskole. Privatskolen skal ikke blive et tvungent valg, fordi der ikke er en god eller tilgængelig folkeskole i nærheden. Og derfor er bevarelsen af folkeskoler, og især de mindre folkeskoler i hele landet, vigtig.

9 <https://www.kl.dk/nyheder/momentum/2018/den-sidste-skole-lukkede-primært-i-helt-småa-byer/>.

<https://www.ae.dk/artikler/flere-velstillede-boern-i-privatskoler-og-friskoler-er-bekymrende>.

10 <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/BUU/spm/99/index.htm>.

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/flere-og-flere-vaelger-privat-og-friskoler-se-udviklingen-i-din>.

11 <https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-08-02-Stadigt-flere-nye-elever-paa-privatskoler>.

I dag er det kommunalbestyrelsen der træffer beslutning om nedlæggelse af folkeskoler. I Dansk Folkeparti synes vi i højere grad at lokale forældre og beboere skal høres. Derfor foreslår vi, at give borgerne mulighed for lokale folkeafstemninger i skoledistrikter, hvis kommunen planlægger at lukke en skole. Denne mulighed eksisterede før 1988, og den synes vi skal tilbage i folkeskoleloven. Der kan være lokale forhold, der i særlig grad taler for, at en skolelukning kan være en rimelig løsning, men i vores optik bør der skulle fremlægges tungtvejende argumenter for at lukke en lokal folkeskole. Og lokalbefolkningen bør som minimum blive hørt.

- **Udflyt flere uddannelsesinstitutioner fra storbyerne**

Der varsler en dystre fremtid for uddannelsesdækningen flere steder i landet. Flere af landets uddannelsesinstitutioner er nemlig allerede i dag hårdt pressede af manglende elever og de økonomiske konsekvenser for skolerne, som følge heraf. Det skal ikke kun være borgere i de større byer, som i fremtiden har uddannelsesinstitutioner i deres nærområde. I Dansk Folkeparti vil vi have uddannelser placeret i hele landet.

43 ud af landets 98 kommuner har i dag uddannelsestilbud. Der er således mange kommuner, der ikke tilbyder videregående uddannelser, og det er primært de store byer der tilbyder mange uddannelser. København har knap 300 uddannelsesudbud og kommuner som Lemvig på Vestkysten og Vordingborg kommune i Sydsjælland har hhv. 1 og 2 tilbud, hvor Tønder kommuner i Sønderjylland ingen uddannelsestilbud har, udover et VUC.¹² Vi ser altså en voldsom skævvridning af uddannelser i land og by.

I Dansk Folkeparti mener vi, at ungdomsuddannelsesinstitutioner, erhvervsskoler, FGU, VUC, erhvervsakademier, professionshøjskoler og universiteter skal ligge inden for en rimelig geografisk afstand i hele landet, og spredt rimeligt ud.

Udover at vi ønsker flere erhvervsuddannede generelt, er det samtidig vigtigt, at vi får flere højtuddannede til land-og yderkommuner. For det første er det godt for sammenhængskraften, for vi skal have uddannelsesmæssig mangfoldighed i hele Danmark. Og for det andet er det afgørende, at virksomhederne i landdistrikterne kan rekruttere de medarbejdere de har behov for – uanset uddannelsesniveau.

I dag ligger 80 procent af de videregående uddannelser i de fire største byer (København, Århus, Odense, Aalborg). Vores ambition er at langt flere mellemlange og lange uddannelser skal flyttes ud af storbyerne. For hvorfor skal de lange videregående uddannelser absolut ligge i de største byer? Med den udvikling vi ser i dag, skal de unge tage til storbyerne, hvis de ønsker en universitetsuddannelse. Men det betyder også, at mange akademikerne bliver i de store byer efter endt uddannelse.

12 <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/UFU/spm/73/index.htm>.

For at undgå masseflytningen af unge til storbyerne, skal universiteterne oprette filialer rundt i hele landet, så man ikke nødvendigvis skal flytte til en storby for at tage en universitetsuddannelse. Vi mener, at de regionale universiteter først og fremmest har et ansvar for den region, de ligger i. Det er en mærkværdig tendens vi ser, at universiteter opretter filialer i andre storbyer. F.eks. har Aalborg universitet filialer i København og i Esbjerg. I stedet bør Aalborg Universitet oprette filialer i mindre byer i region Nordjylland. Og ligeledes bør det kun være Syddansk Universitet som har filialer i Esbjerg. Naturligvis kan der være meningsfulde undtagelser, men i Dansk Folkeparti mener vi, at universiteterne skal udnytte den region de ligger i bedst muligt til gavn for lokalmiljøet.

Når det kommer til udflytning af uddannelser fra storbyerne, har vi den holdning, at ingen uddannelse er fredet. Vi skal hellere stille os selv det spørgsmål, hvorfor lige netop den institution eller det uddannelsessted skal ligge i København eller i de større byer. Hvad er det ved lige netop dén uddannelse, der umuliggør, at den kan ligge noget andet sted i landet? Man kan starte med at flytte de naturvidenskabelige uddannelser ud så som Landbohøjskolen samt fakulteter inden for biolog, geologi, arkæologi mm. Og også flere pædagog-, lærer-, sygeplejerske- samt socialrådgiveruddannelser kan med fordel rykkes ud i landet først. Men vi vil ikke sætte et konkret måltal på, hvor mange universitetsuddannelser der skal flyttes ud, fordi vores logik her at vi skal flytte så mange ud som overhovedet muligt. Danmark er et lille land, og det skal vi udnytte, så vi får uddannelser i hele landet – også akademiske.

Når det kommer til erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser, har vi en målsætning om at min. 50 % af disse skoler skal ligge udenfor storbyerne.

- **Flere unge skal uddanne sig inden for landbrug, turisme og industri**

Danske virksomheder mangler erhvervsuddannede inden for byggebranchen, omsorgssektoren og industrien. Også dansk landbrug og oplevelsesindustrien mangler landmænd og uddannede inden for turisme. Disse er alle efterspurgte uddannelser med en enorm høj jobsikkerhed, og dertil er landbrug og turisme særligt vigtige erhverv i vores landdistrikter. Landbrug- og fødevarerektoren, industrisektoren og turismeerhvervet er brancher der især skaber arbejdspladser i vores land- og yderkommuner.

Landbrug & Fødevarer har beregnet, at dansk landbrug i 2030 vil mangle ca. 2.200 faglærte medarbejdere. Der er dermed behov for et løft på 230 flere udlærte landmænd årligt i gennemsnit. Det kræver en stigning årligt på 4,5 % svarende til 880 landmænd årligt senest i 2026 og 1055 landmænd i 2030.

I Dansk Folkeparti har vi følgende forslag til, hvordan vi kan øge rekruttering til uddannelserne:

- Med udflytning af uddannelser inden for landbrug, turisme og industri, øger vi incitamentet for unge i landdistrikterne til at tage disse uddannelser tæt på, hvor de bor. Et flerårs studieliv i en storby er ikke nødvendigvis attraktivt for en landbrugselev og derfor skal disse uddannelser væk fra storbyerne.
- Vores forslag om øget tilskud til erhvervsuddannelser i landdistrikterne forbedrer disse uddannelsesinstitutioners muligheder for optag.
- Alle folkeskoleelever skal have vejledning om disse uddannelser og skal i erhvervspraktik i løbet af deres skolegang.

Uddannelsesstationer

I dag kan erhvervsakademier, professionshøjskoler og maritime uddannelsesinstitutioner etablere uddannelsesstationer, som giver de studerende mulighed for at gennemføre en del af uddannelsen i en anden by, end der hvor uddannelsen normalt udbydes. Formålet er at understøtte relevant og bæredygtig uddannelsesaktivitet i lokalområder med en relativ lav uddannelsesdækning og et udækket behov for uddannet arbejdskraft. Ordningen indebærer, at skolerne har mulighed for at tilbyde dele af uddannelser på en "station" i andre områder, end der hvor uddannelsen normalt tilbydes. Den forrige blå regering fik etableret 10 nye erhvervsuddannelsesstationer rundt om i landet.

Dansk Folkeparti så gerne at ordningen med uddannelsesstationer også omfattede universiteter, således at et fakultet kan tilbyde dele af uddannelsen i områder, hvor adgangen til videregående uddannelser er geografisk begrænset, eller hvor der er et smalt udvalg af videregående uddannelse, og hvor der er en lokal efterspørgsel efter arbejdskraften. Vi ser f.eks. en lokal efterspørgsel efter en jurauddannelse i Esbjerg, fordi Esbjerg kommune har et stærkt advokaterhvervsliv. Og vi kan se, hvor godt det er for en by som Herning at Institut for Forretningsudvikling og Teknologi under Aarhus Universitet er beliggende i byen. Det tiltrækker unge og skaber liv og arbejdspladser. Sådanne eksempler skal vi have flere af.

Derudover mener Dansk Folkeparti at:

- ... studerende skal kunne modtage digital undervisning fra danske universiteter. I dag kan en studerende på Ærø uddanne sig virtuelt på Harvard University, men ikke på Københavns Universitet. Uddannelses- og Forskningsministeren bør iværksætte en plan for, hvordan danske universiteter kan blive mere digitale.
- ... flere yder-og landkommuner skal have et erhvervsuddannelsestilbud. Ud af de i alt 98 kommuner er der i dag knap 27 %, som ikke har et erhvervsskoleudbud (26 kommuner). Studier viser, at unge der tager en erhvervsuddannelse i højere grad bliver i et yderområde, hvorimod at unge, der tager en gymnasial uddannelse og særligt en universitetsuddannelse, i langt højere grad flytter til en større by.

- ... erhvervsskolerne skal påtage sig et ansvar for, at eleverne får en erhvervspraktikplads. Selvom der mangler lærlinge på mange danske virksomheder, er det ikke alle elever der formår at finde en elevplads selv. Det er afgørende at de unge i landdistrikterne kan finde en lokal elevplads, og derfor mener Dansk Folkeparti, at erhvervsskoler, erhvervsliv og kommuner har et fælles ansvar. Og særligt erhvervsskolerne har et medansvar for at skaffe sine elever, uanset fag, en elevplads. Dansk Folkeparti kvitterer for at erhvervsskolerne, med trepartsforliget i maj 2020, har fået et øget ansvar herfor, og at der er afsat 500 mio. til indsatsen.¹³ Vi følger nøje implementeringen af aftalen og behovet for en fortsat løbende indsats.
- ... vi skal styrke landdistrikternes campusområder, og etablerer flere i landdistrikter i tråd med at flere uddannelser skal ud af storbyerne. Fordelene ved campus er studieboliger tæt på uddannelser, et socialt studiemiljø samt faglige og ressourcemæssige gevinster ved at have flere uddannelser under samme tag og administration. Campus kan udover at tilbyde studieboliger etablere et samarbejde mellem uddannelser, offentlige- og private institutioner og arbejdsmarkedet.

Udover at vi skal have flere campusområder i landdistrikterne, skal vi i højere grad have flere forskellige uddannelsesniveauer sammensat på fællescampus. I dag er der ikke tradition for at blande universitetsuddannelser og erhvervsuddannelser, men enkelte steder som f.eks. campus Slagelse i region Sjælland eksperimenterer med det. I Slagelse er Syddansk universitet tilstede sammen med en professionshøjskole og et erhvervsakademi, og etableringen af campus Slagelse har været en betydelig årsag til at byen på det seneste har oplevet en højst vækst i tilflyttere.¹⁴ Uddannelserne i Slagelse deler faciliteter som bibliotek og kantine, og har et fælles studieliv og fredagsbar. Selvom Slagelse ikke betegnes som en land- eller yderkommune, må dets fællescampus alligevel betragtes som en model der kan kopieres til landdistriktskommuner.

Udover effektiviseringer ved sammenlægninger af lokale og administration, er der ligeså vigtige sociale gevinster ved sammenlægninger af uddannelser under samme campus. I dag er erhvervsskoleelever og universitetsstuderende i høj grad adskilt på forskellige campus, men det ser vi i Dansk Folkeparti ingen grund til. Et øget samvær blandt studerende fra forskellige uddannelser er nemlig godt for sammenhængskraften i vores land.

• **VUC'erne er enorm vigtige – og skal styrkes i yderområderne**

Uddannelse og videreuddannelsesstilbud til unge og voksne er en utrolig vigtig opgave, og derfor skal landets VUC'er styrkes. Disse voksenuddannelsescentre hjælper mange borgere, der ikke kommer fra boglige hjem, og som har afbrudte uddannelsesforløb bag sig, til at opkvalificere deres almene kompetencer. Og dette hjælper mange til at gå fra at være ufaglært til faglært.

Særligt i vores yderområder er der behov for opkvalificering,¹⁵ og med 69 centre over hele landet sikrer VUC, at der for alle voksne findes et lokalt forankret og stærkt uddannelsesstilbud. VUC løf-

¹³ <https://bm.dk/media/13865/trepartsftale-om-ekstraordinaer-hjaelp-til-elever-og-laerlinge-samt-virksomheder-aub.pdf>.

¹⁴ <https://ejendomswatch.dk/Ejendomsnyt/article8925951.ece>.

¹⁵ <https://fagbladet3f.dk/artikel/her-bor-de-ufaglaerte>.

ter en særlig vigtig opgave med at forberede mange kursister til at tage en velfærdsuddannelse, så som pædagog eller socialrådgiver.¹⁶ Og i 2019 var syv ud af ti kursister i beskæftigelse eller videre uddannelse seks måneder efter, at de har afsluttet deres uddannelse på VUC.¹⁷ Det er en stor succes.

Men VUC'erne er underbemidlede, og særligt efter at en del af centrene unge elever nu er skiftet til FGU (forberedende grunduddannelse) har skolerne mistet elever. Denne udvikling rammer særligt hårdt i yderområder. I 2019 lukkede otte VUC afdelinger, hvoraf mange af dem var placeret i land- og yderkommuner.¹⁸ Ifølge organisationen for Danske HF og VUC er der fra 2016 - 2019 skåret 1 mia. kr. på VUC-sektoren, og i 2019 havde sektoren et samlet underskud på 2 pct. Efteruddannelse og opkvalificering, især i vores yderområder, er for vigtigt et område til at vi kan acceptere denne nedprioritering af området.

Derfor foreslår vi i Dansk Folkeparti at:

- ... der indføres et afdelingstilskud til hver VUC-afdeling i et landdistrikt, for at dække de basisudgifter, der er forbundet med at have en afdeling i et yderområde. Da VUC'erne i dag ikke får et afdelingstilskud pr. afdeling er der større risiko for at VUC'er i økonomisk hårde tider føler sig presset til at lukke de små VUC-afdelinger i udkanten, som giver underskud. Organisation for Danske HF og VUC'er foreslår et tilskud på 1 mio. kr. Med 39 VUC'er i landdistriktskommuner, er der således behov for 39 mio. kr. til området. Dem finder Dansk Folkeparti gerne.
- ... VUC'erne med fordel kan lægges sammen med erhvervsskolerne på fællescampus, som vi skal styrke i yderområderne. I dag ligger langt størstedelen af landets VUC'er sammen med HF skoler. Dansk Folkeparti mener, at HF som gymnasial uddannelse bør lægges under samme administrative tag som gymnasierne. VUC'erne kan drage fordele af den synergi der opstår med en tæt placering på erhvervsskoler og campusfaciliteter.
- Nyuddannede skal have eftergivet deres studiegæld med 50%, hvis de tager arbejde og bosætter sig i et landdistrikt

I Nordnorges 7 kommuner nedskriver staten studielån med op til 10 % af det oprindelige lånebasis. Staten eftergiver også studielån til nyuddannede grundskolelærere, der tager job i en af yderkommunerne, samt fra år 2025 til lektoruddannede (annullering af store dele af studiegælden).

Selvom vi i Danmark ikke har samme store afstande som Norge, har vi mange kommuner der døjer med mangel på nyuddannet arbejdskraft og dermed mangel på virksomheder i vækst til opretholdelse af økonomisk bæredygtige lokalsamfund. Derfor vil Dansk Folkeparti øge incitamentet for de nyuddannede unge til at tage arbejde og bosætte sig i en land- eller yderkommune ved at nedskrive deres studiegæld med 50%.

16 https://vuc.dk/wp-content/uploads/2020/12/MASTER_VUC_infografik2020_online_2.pdf.

17 <https://www.altinget.dk/uddannelse/artikel/uddannelsesformaend-der-mangler-politiske-visioner-for-vuc>.

18 <https://www.berlingske.dk/danmark/otte-vuc-centre-i-danske-byer-lukker-til-sommer>.

Det er svært at give et kvalificeret bud på, hvad ordningen vil koste, da det afhænger af, hvor mange nyuddannede danskere, der vil tage et job og bosætte sig i et landdistrikt. I Norge, som har et andet SU-system end Danmark, opgjorde man udgifterne for de 92.000 nordnorske indbyggere, der bor i den såkaldte tiltagszone i 2012, og derfor fik nedskrevet deres studiegæld. Den årlige udgift blev opgjort til ca. 3,2 mia. norske kroner.¹⁹ Der er altså tale om en massiv økonomisk støttepakke i Norges model, og Dansk Folkeparti vil derfor have undersøgt nærmere, hvad en nedskrivelse af studiegælden i danske landdistrikter vil betyde.

- **Tilskuddet til uddannelser i landdistrikter skal øges – både grundtilskud og aktivitetsstøtten**

Gymnasier og erhvervsskoler i hele landet er afgørende for, om unge får en grunduddannelse. I Dansk Folkeparti har vi altid kæmpet for, at også de mindre gymnasier og erhvervsskoler, som typisk ligger i landdistrikterne, kan overleve

Derfor foreslår vi at tilføre flere midler til ungdomsuddannelsesinstitutioner og uddannelsesinstitutioner i land- og yderkommuner gennem et øget grundtilskud og aktivitetstilskud til skoler i disse kommuner.

Derfor foreslår vi, at øge grundtilskuddet til ungdomsuddannelsesinstitutioner og uddannelsesinstitutioner, og dermed gøre især mindre skoler mindre afhængige af aktivitetstilskuddet.

Taxameter- og tilskudssystemet er i dag overordnet opdelt i to typer af tilskud, der gives til erhvervsskoler, almene gymnasier og voksenuddannelsescentre (VUC). Der gives et ikke-aktivitetsafhængigt tilskud (grundtilskud) og der gives et aktivitetsafhængigt tilskud (taxameter-tilskud).

- **Et højere grundtilskud**

Beregninger

Grundtilskuddet ydes per institution og udgør, afhængig af institutionstype, mellem 4 og 7 % af de samlede tilskud til gymnasier, erhvervsskoler og VUC'er.

Ifølge skønsberegninger fra Dansk Arbejdsgiverforening vil det koste staten 224 mio. kr. at fordoble grundtilskuddet (dvs. til 10 %) for erhvervsskoler i landdistrikter. En 20 % forøgelse skønnes at koste 675 mio. kr.

Tilsvarende for gymnasier i landdistrikter vil en fordobling af grundtilskuddet (til 14 %) koste 200 mio. kr. og en 20 % forøgelse vil koste 370 mio. kr.

Samlet set skønnes det at indebære merudgifter på ca. 424 mio. kr. hvis grundtilskuddet til erhvervsskoler og gymnasier i land- og yderkommuner fordobles. Hvis grundtilskuddet øges til et

¹⁹ <https://www.ft.dk/samling/20191/forespørgsel/F19/BEH1-37/forhandling.htm>.

niveau, der svarer til 20 % af det samlede tilskud i dag, skønnes det at indebære merudgifter på ca. 1 mia. kr. medmindre det aktivitetsafhængige tilskud sættes ned.

Der er ikke regnet på, hvad en forøgelse af tilskuddet til VUC'er vil koste, da den tilgængelige data er for usikker.

- **En højere aktivitetsstøtte**

Taxametertilskud ydes per årselev. Omkostningerne er derfor højere for uddannelser i landdistrikter pga. det mindre antal elever. Derfor foreslår Dansk Folkeparti, at der gives øget støtte pr. elev i landdistrikter. I dag svarer aktivitetstilskuddet til ml. 81 og 87 % af de samlede tilskud til erhvervsskoler, gymnasier og VUC'er.

Beregninger

For erhvervsskolerne skønner Dansk Arbejdsgiverforening, at en 10 % øgning af det aktivitetsbaserede grundtaxameter på erhvervsskolerne i land- og yderkommuner vil indebære merudgifter på ca. 250 mio. kr.

Ligeledes vil en 20 % forøgelse af det aktivitetsbaserede grundtaxameter indebære merudgifter på ca. 500 mio. kr.

For gymnasierne skønnes en merudgift på ca. 200 mio. kr., hvis det aktivitetsbaserede grundtaxameter i land- og yderkommuner øges med 10 pct. Hvis det aktivitetsbaserede grundtaxameter øges med 20 pct., skønnes det at indebære merudgifter på ca. 400 mio. kr.

Der er ikke regnet på, hvad en forøgelse af tilskuddet til VUC'er vil koste, da den tilgængelige data er for usikker.

Samlet set skønnes merudgifter på ca. 450 mio. kr., hvis det aktivitetsbaserede grundtaxameter til erhvervsskoler og gymnasier i land- og yderkommuner øges med 10 pct. Hvis det aktivitetsbaserede grundtaxameter øges med 20 pct., skønnes det at indebære merudgifter på knap 1 mia. kr.

Hvis begge forslag gennemføres vil det være en udgift på omkring 874 mio. kr. eller 2. mia. afhængig af tilskuddenes størrelse.

- **Dimensioneringsmodellen skal justeres med nye øvre grænser for optaget på en række videregående uddannelse**

Modellen bør i højere grad end i dag tage højde for behovet for uddannelsesinstitutioner i hele landet. Ved at sætte øvre grænser for optaget på en række videregående uddannelser i storby-

erne, sænkes antallet af studiepladser i de største byer og dermed styrkes grundlaget for uddannelser i andre dele af landet. I dag er det kun et fåtal af uddannelser der er dimensioneret, og der er ikke nogen lokal dimensionering i den nuværende model.²⁰

²⁰ <https://ufm.dk/uddannelse/videregaende-uddannelse/dimensionering/uddannelsesspecifik-dimensionering/Oversigtoverdimensioneringafuniversitetsuddannelser20202021.pdf>.

INDSATSOMRÅDE 4

UDFLYTNING AF FLERE STATSIGE ARBEJDSPLADSER

Initiativ

- **Statslige arbejdspladser i hele Danmark**

I dag ligger alt for mange af de statslige arbejdspladser i hovedstadsområdet – i 2020 var knap halvdelen af alle statslige arbejdspladser beliggende i København.²¹

Omkring 5.000 statslige arbejdspladser er de seneste fem år flyttet fra hovedstaden til resten af Danmark som følge af de politiske aftaler om en bedre geografisk fordeling af statslige arbejdspladser, som den blå regering stod bag i henholdsvis 2015 og 2018 (Bedre Balance I og II). Men på trods af de mange flytninger har balancen mellem hovedstaden og resten af Danmark stort set ikke rykket sig. Vi ser nemlig fortsat en stigning i antallet af statslige arbejdspladser i København. Sammen med de andre tre store byområder, Aarhus, Odense og Aalborg, er der oprettet 12.000 flere statslige arbejdspladser i storbyerne i perioden 2008-2020. Men samtidig har vi i perioden oplevet et direkte fald i statslige arbejdspladser i yder- og landkommunerne.²² Det kan vi i Dansk Folkeparti ikke leve med, og derfor er der fortsat et stort behov for flere udflytninger af statslige arbejdspladser.

Vi skal have et grundlæggende centraliseringsstop.

For Dansk Folkeparti er ingen statslige arbejdspladser i princippet fredede. Men skal vi give et bud på, hvor man kan starte, er oplagte udflytninger fra hovedstaden Fiskeristyrelsen til Hjørring kommune i region Nordjylland, Rigspolitiets IT afdeling, Kriminalforsorgen, Vejdirektoratet samt flere afdelinger under SKAT. Som styrende princip, ønsker vi at udflytninger og nye arbejdspladser skal ligge i land- og yderkommuner, som defineret af Erhvervsstyrelsen.

Økonomiske beregninger af en flytning fra storbyerne skal både indeholde flytteudgifterne og de langsigtede besparelser. Status ifølge evalueringen er at lidt over halvdelen af de 8000 ønskede udflytninger er flyttet.²³ Udflytningerne tæller både statslige arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner. Den tidligere regerings beregninger estimerede, at udflytningen ville koste 1 milliard og give en årlig besparelse på 100-150 mio. kr. Status på udgifter i 2018 var 1,460 mia. for halvdelen af flytningerne. Men selvom udflytninger koster penge, og de hidtil har været dyrere end forventet, mener Dansk Folkeparti ikke at effekten af arbejdspladser i hele landet er en underskudsforretning. Arbejdspladserne skaber vækst og liv i yderområderne, og denne værdi kan ikke undervurderes.

21 <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/analyse-hovedstaden-vinder-statslige-arbejdspladser?publisherId=9671519&releasId=13604886>.

22 <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/analyse-hovedstaden-vinder-statslige-arbejdspladser?publisherId=9671519&releasId=13604886>

23 https://fm.dk/media/17957/faktaark_bedre_balance_a.pdf.

Samtidig arbejder Dansk Folkeparti for en politisk principbeslutning der siger, at nyoprettede statslige arbejdspladser skal placeres udenfor storbyerne. Hver gang en ny offentlig arbejdsplads oprettes, skal vi først se på mulighederne for at etablere den i provinsen. Det er alt andet lige smartere at starte noget nyt op i provinsen, end at flytte den selv samme arbejdsplads ud af storbyen et par år senere.

INDSATSOMRÅDE 5

ET LEVENDE BUTIKSLIV

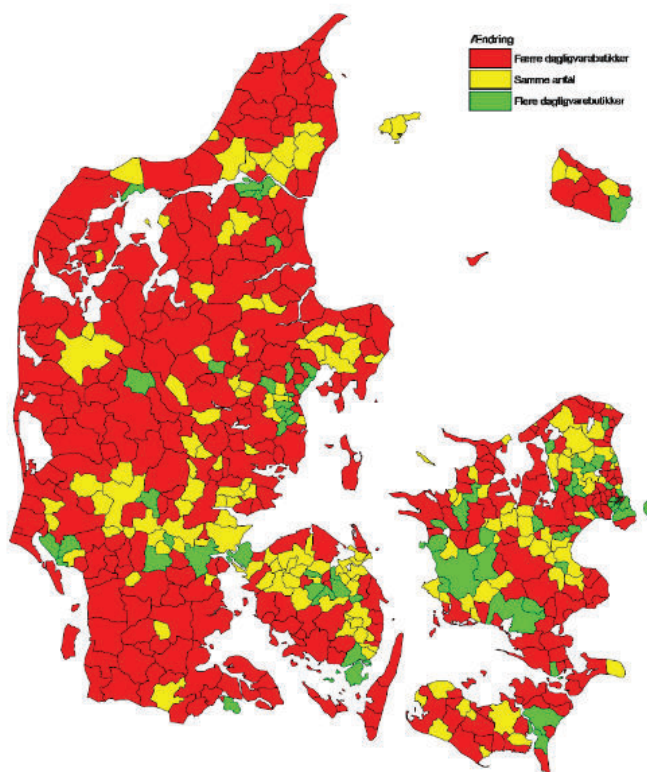
Et af de vigtigste kriterier for at bosætte sig i et landdistriktsområde er tilstedeværelsen af dagligvare- og udvalgswarebutikker. Men desværre ser vi nedlukning af lokale købmænd og butikker flere steder i landet. Mens vi generelt har fået langt flere discountbutikker, er der færre supermarkeder, døgnkiosker og specialbutikker rundt omkring i landet. Den lokale købmænd er mange steder erstattet af en discountkæde og et stort supermarked så som Netto, Rema eller Bilka. Der er de sidste år etableret langt færre nye dagligvarebutikker end der er nedlagt. I en kommune som Lolland i region Sjælland er der nedlagt 6 dagligvarebutikker de seneste 5 år, og der er ingen nyetablerede.

Der er flere årsager til denne butiksdød. Det er ikke kun affolkning der er skyld i lukning af lokale butikker, men også planloven har fremmet udbredelsen af discountbutikker, med tilladelsen om større butiksarealer. Og en liberalisering af lukkeloven har yderligere medvirket til at fremme store butikker på små butikkers bekostning. Dette fordi butikker med få ansatte har sværere ved at holde åbent om aftenen og om søndagen. Samtidig har kommuners etablering af aflastningsområder (store butiksområder uden for bymidterne) rykket butikslivet væk fra bymidten.

For Dansk Folkeparti er det essentielt at danskerne kan købe dagligvarer og udvalgsvarer inden for en rimelig afstand, hvor end de bor i landet. E-handel giver gode muligheder for bosiddende langt væk fra storbyerne. Og e-handel skaber nye muligheder for lokal forretningsliv, hvis samarbejdet mellem detailbutikker, e-handel og distributører etableres rigtigt. Men parallelt med en stærk dansk e-handel ønsker vi levende bymidter i alle danske byer – store som små. Et levende butiksliv skaber liv og kulturelle muligheder som caféliv og biografer. Derfor ser vi i Dansk Folkeparti bekymret på udenlandske e-handelsgiganter som Amazon, der truer dansk butiksliv. Vi kæmper for, at firmaer som Amazon lever op til dansk konkurrencelovgivning og forbrugerbeskyttelse. Blot fordi man er stor på markedet, skal man ikke have særlige privilegier. Beskyttelse af dansk e-handel er også beskyttelse af danske arbejdspladser og overholdelse af overenskomster og skatteregler på dansk jord.

Landdistriktsområder der har oplevet færre dagligvarebutikker i perioden 2002-2007

Udvikling i antal dagligvarebutikker 2000-2017

Kilde: De Samvirkende Købmænd (DSK)

For at vende udviklingen foreslår Dansk Folkeparti en række tiltag på dagligvareområdet, der vil styrke de lokale købmænd:

Initiativer

- **Bedre regler for at imødekomme problemer med aflastningsområder**

Uden butikker – intet byliv. Hvis butikkerne ikke bevares i landets bymidter, falder attraktiviteten for området og dermed også huspriserne. Et aktivt byliv med butikker, cafeer, klinikker og offentlige institutioner er med til at sikre at bylivet bevares til glæde for de lokale beboere. Behovet for at beskytte vores lokale butiksliv er kun blevet større efter covid-19 ramte vores land. Fysiske butikker presses stadig mere efter måneders nedlukninger, og den stigende e-handel til følge presser flere butikker til at lukke.

Hvis ikke vi beskytter vores lokale bymidter vil det offentlige rum ligge øde, og ikke mindst utrygt, hen, og lokalbeboerne er nødsaget til at køre langt til de større byers tilbud. Det er desværre en udvikling, vi ser for mange steder i landet.

Planlovens detailhandelsbestemmelser skal forbedres

Efter liberaliseringen af planloven i 2017 har kommunernes udlægning af store butiksarealer i udkanten af kommunens "hovedby", såkaldte aflastningsområder, presset butikslivet mange steder i landet. Aflastningsområder indeholder typisk store butikskæder inden for bl.a. møbler, elektronik, hvidevarer, store supermarkeder m.v. Disse butiksområder kan være praktiske for forbrugerne, men går ofte udover hovedbyens bymidte – som rammer tilbage på lokalbeboerne. Butikslivet rammes særligt hårdt i de mindre byer og landdistrikter, og aflastningsområderne presser også tilgrænsende kommuner på deres lokale butiksliv.

Hvis man vil bevare aktive og attraktive bymidte og lokalvarebutikker i hele Danmark – og det vil vi i Dansk Folkeparti - er vi derfor nødt til at kigge på de nuværende regler for aflastningsområder. Vi skal tage de kommuner alvorligt, hvor aflastningsområder går hårdt udover det lokale butiksliv.

Ifølge Erhvervsministeriets egne opgørelser har kommunerne udlagt mere end 500.000 kvadratmeter butiksarealer alene i aflastningsområder og på en kun 18-måneders periode fra liberaliseringen af planloven i sommeren 2017 frem til og med december 2018.²⁴ Hertil kommer alle de arealer, der er udlagt siden 1. januar 2019 i aflastningsområderne og alle de detailhandelsarealer, der er udlagt i bymidter, bydelscentre, lokalcentre og som enkeltstående butikker.

Sammenholdes dette tal med de prognoser, som bl.a. Institut for Centerplanlægning fremkom med allerede i 2017, der viser, at det samlede behov for areal til detailhandel vil være faldet med knap 2 mio. kvadratmeter i 2030, vil vi stå med alt for mange tomme butikskvadratmeter om nogle år²⁵ – ikke mindst fordi corona-krisen har accelereret e-handlen. Noget tyder altså på, at der mangler en reel vurdering når kommunerne udlægger nye detailhandelsarealer, og derfor er vi nødt til at stoppe op og revurdere situationen, for at undgå en yderligere belastning af landets bymidter.

Derfor er det også vigtigt, at vi hurtigst muligt får fremlagt evalueringen af planloven. Planloven skulle have været evalueret inden juli 2020, men evalueringen er blevet udskudt grundet corona, og afventes her i første kvartal 2021.²⁶ Dansk Folkeparti har længe været en del af arbejdet med forbedringer af planloven til gavn for udviklingen i landdistrikterne²⁷, og vi ser vi frem til

24 Side 301: https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/hoeringssvar_ifm._fremtidens_planlov_27-02-20.pdf.

25 Side 301: https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/hoeringssvar_ifm._fremtidens_planlov_27-02-20.pdf og <https://byensejendom.dk/article/op-mod-en-tredjedel-af-det-danske-butiksareal-kan-blive-overflodiggjort-frem-mod-2025-11088>.

26 <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/ERU/bilag/441/2254735/index.htm>.

27 <https://www.altinget.dk/misc/16%2006%2009%20Et%20Danmark%20i%20bedre%20balanceJuni%202016.pdf>.

de kommende drøftelser omkring, hvordan vi igen kan forbedre planlov, særligt med henblik på landdistrikternes udvikling og de detailbestemmelser i planloven, der har indvirkning på det lokale butiksliv.

Stram vejledningen op

Vi opfordrer i øvrigt erhvervsministeren til at foretage en administrativ opstramning af Vejledning om detailhandelsplanlægning. Ministeren bør kigge på de kriterier som lægges til grund for kommunernes redegørelse i forbindelse med udlæg af aflastningsområder. I dag tilser erhvervsstyrelsen om kommunen overholder objektive kriterier, når de udlægger butiksarealer, men der bør også være tilsyn med om udlægningerne gavner kommunen som helhed. Eksempelvis bør erhvervsstyrelsen undersøge om det er sandsynligt, at omkringliggende butikker kun vil tabe en vis andel af omsætningen, om det realistisk, at markedet vil blive gjort så meget større som redegørelserne beskriver, og om den beskrevne udvikling i e-handlen er reel. Herudover kan det også vurderes, om det overhovedet er realistisk at sætte redegørelsen på den formel, som det er sket i vejledningen. Altså om beregningsmodellen bør finpudses.

- **Dagligvarebutikker i yderområder skal have bedre adgang til finansiering**

Det er fortsat vanskeligt for butikker uden for de større områder at skabe adgang til finansiering. Vi har de senere år set op mod 100 dagligvarebutikker, der er delvist borgerfinansierede som en reaktion på de manglende traditionelle finansieringsmuligheder. Selvom medfinansieringen fra lokale aktører på mange områder er positivt, betyder det alligevel, at butikkerne ofte må betale mere for den del af finansieringen, der eksempelvis skal klares gennem en bank.

I Norge har de et statsligt program som hjælper med investeringer i dagligvarebutikker i yderområderne. Det hedder Merkurprogrammet og administreres af lokale distriktscentre. Vi foreslår en lignende model indført i Danmark, hvor 12 erhvervscentre kan udstede statsgaranterede lån til dagligvarebutikker i landdistriktsområder (indgår i indsatsområde 6).

Derudover har flere aktører peget på, at det også kan overvejes at tilføre den statsejede investeringsfond Vækstfonden yderligere midler, der skal øremærkes yderområderne, og at lånene kan sikres på realkreditlignende vilkår.

- **Særligt hensyn til butikker på øerne**

Der er særlige udfordringer forbundet med at drive butik på øerne, men ikke mindst her er det vigtigt, at vi sikrer et lokalt butiksliv. Ø-butikker kan i dag, i et vist omfang, opnå støtte til projekter på de små øer via landdistriktpuljens midler til projekter på de små øer, men i Dansk Folkeparti mener vi ikke, at dette er nok for at sikre butikkernes overlevelse. Statsgaranterede lån eller særlige puljer under Vækstfonden bør være et muligt supplement for ø-butikker.

- **Der er brug for et serviceeftersyn af regler for håndkøbslægemidler**

I takt med at serviceforretninger så som apoteker og posthuse er lukket i de små lokalsamfund, er disse services i stigende grad blevet en vigtig indkomstkilde for de lokale dagligvarebutikker.

Men hvis købmændene ønsker at udlevere receptpligtig medicin fra et apotek, mødes de i dag af en række krav fra apotekerne. F.eks. mødes de om et krav om at de samtidig skal købe håndkøbslægemidler af apoteket til en vis procentdel. Dette er betydeligt dyrere for dagligvarebutikken, end hvis den havde mulighed for at købe håndkøbslægemidlerne fra sin sædvanlige grossist. Håndkøbslægemidler er en betydelig indtjening for dagligvarebutikken, og øger aktiviteten i butikkerne. Apotekerne skal ikke kunne kræve, at dagligvarebutikkerne skal købe deres håndkøbslægemidler gennem dem.

Derudover er det et problem, at apotekerne reelt tilbyder købmændene præcis samme avance ved køb af håndkøbslægemidler (avancen er forskellen mellem salgspris og indkøbspris). Apotekerne må ifølge reglerne ikke samordne praksis men virkeligheden er, at de tilbyder købmændene den samme pris.

Dansk Folkeparti foreslår på denne baggrund et serviceeftersyn af regler for håndkøbslægemidler. Dette vil komme alle dagligvarebutikker til gavn, men særligt dagligvarebutikker i landdistrikter, der i stigende grad er afhængig af andre indtjeningsmuligheder end rent salg af dagligvarer.

- **Bedre mulighed for compensation ved vejarbejde**

I takt med at forsyningsselskaber og kommuner skal gennemføre store, grønne investeringer betyder det en række større vejarbejder m.v. Danske købmænd i landdistrikter oplever jævnligt at deres adgangsveje er spærret, og at de derfor mister betydelige beløb i omsætning. Det er i henhold til retspraksis stort set umuligt at få compensation. Dansk Folkeparti foreslår, at dagligvarebutikker i landdistriktsområder får mulighed for at søge compensation fra en landdistriktspulje (indsatsområde 7).

- **Bedre muligheder for at kunne levere til lokale institutioner**

De senere års centralisering af kommunale indkøb har forringet lokale butikkers mulighed for at levere til lokale institutioner. Den lokale købmand magter ikke at byde på EU-udbud m.v. Ifølge De Samvirkende Købmænd er der ikke viden om de seneste forenklinger af udbudslov m.v. har virket. Derfor vil Dansk Folkeparti give området et serviceeftersyn med henblik på at lette de lokale butikkers adgang til at kunne levere til offentlige institutioner.

INDSATSOMRÅDE 6

STYRKELSE AF NÆRDEMOKRATIET

Der er mange årsager til den skæve udvikling fra land til by, men en af dem hænger sammen med den politiske centralisering der er sket over de seneste årtier. Selvom kommunalreformen i 2007 i sammenlægningen af kommuner nogle steder har medført stordriftsfordele, har det også andre steder været på bekostning af lokale rådhus og kommunal forvaltning. Disse lokale arbejdspladser var vigtige for det lokalsamfund de lå i, både økonomisk og ud fra en nærhedsbetragtning. Mindre byer og landsbyer er blevet tømt for funktioner, og det går ud over det nære demokrati. Vi har set for mange lukninger af rådhus og velfærdstilbud i de større byer. Der er lukket skoler, plejehjem, biblioteker og daginstitutioner, som før lå tæt på borgerne.

Samtidig har kommunerne i højere grad fået ansvaret for den lokale erhvervsfremme – en opgave de ikke kan løfte alene. Der kan med god grund stilles spørgsmål til, om mange yderkommuner er ladt i stikken når det kommer til erhvervsudvikling i kommunen, fordi de ikke kan stoppe fraflytninger fra deres kommune.

Initiativer

- **Et ministerium for landdistrikter**

Dansk Folkeparti mener, at landdistriktsområdet bør være en topprioritet for enhver regering. I dag har Danmark en udviklingsminister, som administrerer midler til udviklingsbistand. Det er på tide vi får en minister til udvikling af vores landdistrikter.

Landdistriktsministeren skal have ansvaret for at forvalte landdistriktpuljen som vil være på min. 3,5 mia. kr. Derudover skal ministeren sikre, at de andre ministerier ikke overser landdistrikterne i politikudviklingen, ligesom ministeren skal arbejde på at gøre udspillet forslag til lovgivning.

Udover forvaltning af landdistriktpuljen får ministeren ansvar for de love der vedrører landdistrikterne. Dette kan være landdistriktsloven, planloven, havneloven og byfornyelsesloven.

Et sådan ministerium skal naturligvis placeres på landet, hvorfor vi foreslår at landdistriktsministeriet placeres i den jyske købstad Skive.

Det vurderes at det vil koste omkring 70. mio. kr. at drive ministeriet (til sammenligning koster det 79,1 mio. kr. at drive Kulturministeriets departement (finanslov 2020).

- **De 12 lokale erhvervshuse skal have øget ansvar for at sikre erhvervsfremme i alle dele af landet**

I dag er det i høj grad overladt til kommunen selv at sikre erhvervsfremme, men der er behov for at tænke udover den enkelte kommune når det kommer til at sikre vækst og arbejdspladser. I dag eksisterer der 6 erhvervshuse med 6 filialer (Aalborg, Aarhus, Odense, Vojens, Sorø og København, Nykøbing Mors, Herning, Horsens, Hillerød, Vordingborg og Rønne).²⁸ Men disse erhvervshuse er kompetencegivende og rådgivende centre for virksomhederne mere end de er centrum for reel udvikling af erhvervsfremme i lokalområderne. Dansk Folkeparti så gerne, at erhvervshusene fik skærpet deres formål og opgaver og fik flere kompetencer til at fremme lokalt erhvervsliv efter norsk forbillede. Det uafhængige landdistriksudvalg vi vil nedsætte skal kigge nærmere på dette (fremgår længere nede).

Disse erhvervshuse skal i højere grad minde om Norges distriktssentre. Norges distriktssentre er offentlige institutioner, der er til for at styrke kommunernes og regionernes evne til at udvikle attraktive lokalsamfund i vækst. Distriktssentrene står bl.a. for at beskytte dagligvarehandel i de norske landdistrikter (Merkurprogrammet). Programmet øger støtte til kompetencetræning af medarbejdere i dagligvarebranchen og det forvalter en statslig investeringsstøtte-ordning for dagligvarebutikkerne.²⁹ Derudover forsker de norske distriktssentre i den lokale udvikling, og er en samarbejdspartner i den nationale politikudvikling. På samme måde så vi gerne, at de danske erhvervscentre blev centrale spillere i de nationale strategier for erhvervsfremme i hele landet.

- **Landdistriktsloven skal forbedres**

I dag står det ikke klart, hvordan kommunerne skal løfte opgaven med udvikling af vores land- og yderkommuner. Kommunerne skal ikke have ansvar for hele udviklingen, og staten skal i høj grad støtte op, men det kan med fordel præciseres, hvorledes kommunen og staten hver især har et ansvar for at forhindre affolkning og lav vækst i vores yderområder.

Der er med andre ord behov for at lovfæste kommunens og statens rolle i forhold til udvikling af landdistrikterne. I dag er landdistriktsområdet ikke lovhjemlet og indsatsen for vækst og gode levevilkår i landdistrikter passer ikke ind i de traditionelle kommuneopgaver. Indsatsen har i for mange kommuner karakter af en "kan-opgave" ved siden af kommunens mange "skal-opgaver" (folkeskole, ældrepleje, beskæftigelse mm). En revidering af landdistriktsloven (lov om udvikling af landdistrikterne) skal udstikke de overordnede retningslinjer med rum til kommunale og statslige forskelle i indsatsen.

Formålet med den landdistriktslov, som blev vedtaget i 2007, var at bidrage til en bæredygtig udvikling af landdistrikterne, hvor vækst baseres på bæredygtig anvendelse af ressourcerne, og hvor lokal medbestemmelse bidrager til at skabe attraktive levevilkår og lokale arbejdspladser.

28 https://em.dk/media/13309/redegoerelse_om_erhvervsfremme_og_stoette_2019_final-a.pdf.
29 <https://distriktssenteret.no/om-distriktssenteret/>.

Knap 15 år efter vedtagelse af loven kan det konstateres at loven ikke har sikret tilstrækkelig udvikling af landdistrikterne. Derfor skal der kigges på, hvordan loven kan forbedres, og / eller at implementering sikres.

- **Flere land- og yderkommuner skal nedsætte et landsbyråd**

Landsbyråd er et demokratisk værktøj til at skabe lokal forankring og udvikling af de danske landsbyer og landdistrikter. Landsbyråd sikrer, at landsbyerne bliver hørt i politiske spørgsmål, hvor landsbyerne har en klar interesse. Udover denne rådgivende rolle skal landsbyrådet også støtte og tage initiativ til lokale projekter, der har til formål at sikre den kulturelle, fysiske og sociale udvikling og trivsel i landsbyerne. Det skal være op til kommunen, hvordan den vil sammensætte sit landsbyråd, men vigtigst er at rådet repræsenterer lokalbefolkningen. F.eks. har Favrskov kommune i region Østjylland udpeget 41 repræsentanter til et landsbyråd, hvor de i fællesskab træffer beslutninger om lokale forhold.³⁰

- **Der skal nedsættes et uafhængigt landdistriktsudvalg med repræsentanter fra erhvervslivet og fagfolk fra alle regioner samt interesseorganisationer på landdistriktsområdet**

I Dansk Folkeparti har vi en masse ideer til, hvordan vi kan skabe vækst og velstand i hele Danmark. Men vi erkender også, at der er gode ideer, vi ikke selv kommer på. Derfor skal et uafhængigt udvalg undersøge de bedste landdistriktstiltag og forslag til, hvordan vi kan sikre en god udvikling i alle landdistrikter. Vores forslag minder om et forslag fra Landdistrikternes Fællesråd, De Samvirkede Købmænd og erhvervsorganisationer fra september 2020, om et vækstteam for landdistrikterne. Disse organisationer anbefaler, at et vækstteam primært består af repræsentanter fra de erhverv, der dominerer i landdistrikterne så som landbrugs- og fødevarersektoren og turisme- og oplevelsesindustrien. Det vil vi i Dansk Folkeparti gerne støtte op om.

Dansk Folkeparti foreslår, at udvalget lægges ind under det nyoprettede ministerium for landdistrikter, så eksperter kan levere rådgivning til ministeren og Folketinget om udviklingspotentialer i landdistrikterne.

³⁰ <https://www.landdistrikterne.dk/pressemeddelelser/medlemmerne-faar-ordet-det-er-ikke-kommunen-der-driver-udviklingen-i-landsbyerne-men-landsbyerne-selv/>.

INDSATSOMRÅDE 7

OPRETTELSE AF EN NY OG STØRRE LANDDISTRIKTSPULJE PÅ FINANSLOVEN

Dansk Folkeparti ønsker at samle investeringerne i landdistrikterne i én samlet landdistriktspulje, som skal administreres af et nyt ministerium for landdistrikter.

I dag kan borgere og virksomheder søge penge til lokalprojekter i yderområder via forskellige puljer. De eksisterende puljer Landdistriktspuljen og Landsbyfornyelsespuljen er årligt på finansloven, men bevillingerne er utilstrækkelige.

Vi vil lægge landsbyfornyelsespuljen og landdistriktspuljen ind under en samlet Landdistriktspulje som vi forøger markant.

Landdistriktsstøtte i dag:

Landsbyfornyelsespuljens (landsbypuljens) bevilling anvendes til nedrivning og istandsættelse af dårligt vedligeholdte boliger. I 2020 var der afsat 145,3 mio. kr. i 2021 har regeringen afsat 86,2 mio. kr.

Ifølge Landdistrikternes Fællesråd er der min. et behov for 330 mio. kr. i Landsbyfornyelsespuljen. Desuden har puljen en lav bevillingsgrad, dvs. en for lille del af ansøgningerne bliver godkendt.

Landdistriktspuljen bestod i 2020 af 24 mio. og støtter tre typer projekter: forsøgsprojekter, forsknings- og informationsprojekter samt projekter på småøer. Foreninger, private, virksomheder, selvejende og offentlige institutioner samt kommuner og regioner kan ansøge om midler fra denne pulje.

På den nuværende finanslov er også en ø-støtte på 21,3 mio. kr. som supplement til landbrugsstøtten. Den gives til landbrugsarealer, der ligger på ikke-brofaste øer.

Udover dette kan borgere og virksomheder i landdistrikter søge såkaldte EU LAG midler. Men ressourcerne her er utilstrækkelige og processen er for bureaukratisk. Desuden mener vi i Dansk Folkeparti ikke at udvikling af danske landdistrikter bør være et EU-anliggende. Det er en beskyttelse af vores lands sammenhængskraft, som vi bedst varetager herhjemme fra.

Der er også en række private fonde så som Realdania og Nordea-fonden, der yder støtter til lokalprojekter. Det synes vi er rigtig godt, og de skal de bare fortsætte med.

Men alt i alt er puljerne og fondene, som de ser ud i dag, utilstrækkelige til at skabe den nødvendige støtte og udvikling i landdistrikterne. Det må vi simpelthen erkende. Derfor foreslår Dansk Folkeparti, at der oprettes én samlet og større Landdistriktspulje, som målrettes udvikling af vores små samfund i landdistrikterne. Midlerne går til en bred række af områder, bl.a. til forbedring af veje, bredbåndsudrulning, havne- og færgeaktiviteter, forskning i landdistrikterne, og vedligeholdelse af bygninger, bymidten og butikslivet.

Det er også vores ønske, at en del af midlerne i landdistriktspuljen skal øremærkes småøerne for at sikre, at de får dækket de særlige behov, som øsamfund har.

Det er vores ambition at landdistriktspuljen skal rumme følgende underpuljer:

- **En særlig ø-pulje**

Vores 27 danske småøer, og de lidt større øer som Læsø, Samsø, Fanø, Ærø og Bornholm, er alle perler der gør Danmark helt unik. Vi skal værne om livskvaliteten og naturen på vores skønne øer, og det kræver ofte en særlig og målrettet indsats. Derudover skal vi sikre, at øerne ikke blot fungerer som attraktive feriedestinationer, men at de også er velfungerende helårssamfund. Det skal ikke være for besværligt at være bosat på en af vores dejlige småøer og samtidig arbejde og studere på fastlandet.

Derfor kæmper vi for en fuld trafikal ligestilling af øerne, også kaldet landevejsprincippet. Landevejsprincippet indebærer, at det skal koste det samme at sejle med færge, som det ville koste at køre en tilsvarende strækning i bil. Trafikal ligestilling har altid været en mærkesag for Dansk Folkeparti, og selvom vi er kommet langt, arbejder vi stadigvæk på at komme helt i mål. Ifølge en rapport foretaget af Indenrigsministeriet i 2015 vil det koste 281 mio. kr. året, hvis det skal indføres fuldt ud på øerne og fastlandet.³¹

Vi vil også afsætte 5 mio. kr. til de øboere under 18, der studerer på fastlandet og ikke har mulighed for at komme frem og tilbage samme dag. Vi arbejder for at disse studerende får dækket deres udgifter til et beløb svarende til en udeboende SU (6.321 kr. pr. måned før skat i 2021.).

- **En havne- og færgepulje**

Indførelsen af landevejsprincippet har medført, at tilskuddet til færgedriften er blevet hævet). Dette er i sagens natur positivt, men en nedsættelse af færgetaksterne har også betydet, at færgekapaciteten visse steder er blevet belastet. En havne- og færgepulje skal derfor øge investeringer i færgekapacitet i forbindelse med indfasning af landevejsprincippet.

Havnepuljen skal også sikre, at små havne kan søge om penge til havneområdet, f.eks. til bevarelse af færgelejer og omstilling til el-drift, som Søby havn på Ærø for nyligt har måtte kæmpe for,

31 <https://sim.dk/publikationer/2015/mar/analyse-af-konkurrencemaessig-ligestilling-af-smaa-oer-og-oe-kommuner/>.

eller til forbedrede opmarchområder, forbedrede tjek-ind faciliteter, og herunder digitale løsninger, tilpasning af ramper og øvrige havnekonstruktioner mv.

Puljen kan også medføre, at mindre danske færgehavne får mulighed for at igangsætte CO2-reducerende tiltag, f.eks. tilpasning af færgelejer til landstrøm, således at havnene bedre kan imødegå visionerne om emissionsfri sejlads.

Puljen skal alt i alt sikre god færgebetjening til de mindre danske øer, og midlerne kan søges af alle ø-kommuner (Fanø, Læsø, Ærø og Samsø) samt af småøer. Vi skal have undersøgt, hvor mange midler der er brug for, vi har sat et skøn på 500 mio. kr.

- **En forbedret bredbåndspulje til landdistrikter og småøer**

En god internetforbindelse er en central rammebetingelse for bosætning og erhvervsudvikling i landdistrikterne, og i et højteknologisk samfund som det danske, bør internetdækning betragtes som en del af den samfundskritiske infrastruktur, såsom tilførsel af el og vand. Internetforbindelse er en faktor tilflyttere til landdistrikter bedømmer boliger ud fra, og det er afgørende for at få tilflyttere fra byer til landdistrikter, at der er god bredbåndsdækning. Samtidig har coronakrisen vist, hvor afgørende den digitale infrastruktur er for eksempelvis at kunne arbejde hjemmefra eller få fjernundervisning til børnene.

Der er visse dele af Danmark, hvor bredbåndsforbindelserne ikke er gode nok i dag og slet ikke står mål med fremtidens behov. Flere af disse områder forventes ikke på rent kommercielle vilkår at blive dækket de kommende år af bredbåndsudbydere.

Derfor er vi i Dansk Folkeparti stærke tilhængere af bredbåndspuljen. Staten skal skubbe på udviklingen, dér hvor markedet ikke kan træde til. Derfor skal vi videreføre og forbedre den nuværende pulje. Og samtidig skal vi sætte os nye mål. Efter 2020, hvor den gamle pulje er udløbet, skal vi have en ny og langsigtet bredbåndsmålsætning for Danmark. Den gamle målsætning på 100/30 Mbit i 2020, er vi ikke i mål med, da 6 % af Danmark ikke har dækning.³² Energistyrelsens løbende kortlægning af bredbåndsudviklingen i Danmark viser, at det særligt er i landdistrikterne, hvor udfordringen er størst.³³ Der er også problemer i visse storbyer, men her er markedet til stede, og puljen skal først og fremmest tage sig af de områder, hvor markedet ikke når ud.

Derfor ønsker vi en ny målsætning om at alle danskere senest i 2025 skal have adgang til gigabit-bredbåndsforbindelser. Denne målsætning bør hvert år evalueres så vi sikrer, at vi er på rette vej.

Derudover skal Danmark have en målsætning om den bedste dækning med fibernet i landdistrikterne i hele EU. I 2019 lå Danmark nr. 2 i EU med cirka 60 % dækning i landdistrikterne, mens

32 <https://sim.dk/publikationer/2015/mar/analyse-af-konkurrencemaessig-ligestilling-af-smaa-oerer-og-oe-kommuner/>.
33 www.tjekditnet.dk.

Letland ligger nr. 1 med cirka 70 % dækning.³⁴ Danmark skal have en målsætning om at være nr. 1.

Der er særligt to faktorer der er til hinder for, om et område kan blive dækket med bredbåndspuljen; høje omkostninger for markedsaktører og et lavt antal af ansøgere til puljen. I dag er det også i høj grad lokale ildsjæle der er medvirkende til, om et yderområde opnår dækning. Selvom det er skønt med frivilligt engagement, mener vi i Dansk Folkeparti at en høj internetforbindelse skal være en menneskeret i Danmark – uanset postnummer og lokale forhold.

Dansk Folkeparti har derfor disse forslag til forbedring af bredbåndspuljen:

- En ny bredbåndspulje skal være 3-årig og ikke 1-årig som hidtil.
- Den skal i højere grad målrettes områder med størst behov for hjælp, og den skal muligvis forøges. Organisationen Danske Småøer har f.eks. peget på, at den nuværende pulje ikke i tilstrækkelig grad når ud til småøerne. En særlig ø-bredbåndspulje kan imødekomme dette problem. En sådan pulje kunne fungere sideløbende med den nationale bredbåndspulje og i første omgang bestå af 50 millioner kr. Øerne har særlige udfordringer, som ikke er gældende for fastlandet. Det gælder blandt andet et behov flere steder for etablering af søkabler. En øremærket ø-bredbåndspulje skal derfor blandt andet kunne sikre finansieringen af søkabler.
- Ansøgningsproceduren til bredbåndspuljen er for bøvlet i dag. Borgerne skal have bedre tid til at søge puljen, og de bør som minimum modtage post fra kommunen eller Energistyrelsen med oplysning om muligheden for ansøgning. Energistyrelsens rundsendelse af post i e-Boks om muligheden for at få tilskud fra bredbåndspuljen i 2020, må anses for at være en af hovedårsagerne til, at puljen blev så efterspurgt sidste år. Denne praksis skal derfor videreføres.
- Der er også for stor forskel på den kommunale medfinansiering til bredbånd som gavner borgernes muligheder for at få tilskud fra bredbåndspuljen. Samtidig kan egenbetalingen på kr. 4.000 være for stor for mange, eksempelvis for en kontanthjælpsmodtager eller en førtidspensionist. Der bør derfor etableres en løsning på egenbetalingen, hvor visse grupper af borgere får nedsat kravet om minimumsbetaling.
- Kommuner med lav dækning bør ansætte en bredbåndskonsulent, som nogle kommuner allerede har gjort, til at drive udviklingen. Energistyrelsen kan sammen med blandt andet KL etablere og drive et erfaringsnetværk eller forum for de kommunale bredbåndskonsulenter, så gode ideer, løsninger og erfaringer kan blive delt landet over.
- Kommunernes mulighed for at fremme bredbåndsudviklingen yderligere skal styrkes. Der skal klarere rammer for kommunale bredbåndsudbud med dækningskrav. Vi foreslår, at der senest i slutningen af 2021 skal være en EU-godkendt model på plads for danske kommuners muligheder for at lave bredbåndsudbud med dækningskrav, dér hvor hurtigt bredbånd halter. En udbudsmodel skal i dag godkendes af EU, hvor det er Energistyrelsen som har ansvaret for det i Danmark.

- **En vejpulje til renovering af hovedveje og småveje**

En god infrastruktur er vigtig i alle dele af landet. Det er vigtig for erhvervslivet, så virksomheder let kan komme af med deres varer, men også så de kan tiltrække den nødvendige arbejdskraft. Det er således vigtigt at pengene til infrastruktur ikke alene bruges på udbygning af motorvejsnettet, men at der også investeres i hovedvejsnettet og i småvejene i landdistrikterne. Ifølge Landdistrikternes Fællesråd dør flere landdistrikter med et usammenhængende, mangelfuldt og utrygt vejnet. Dette påvirker ikke alene livsbetingelserne, men mindsker også vækstbetingelserne i mange landdistrikter. Især småvejene uden for de store byer er ofte oversete, når der investeres i dansk infrastruktur. Hvor de statslige veje udgør 3.800 km, strækker kommunevejene sig over 70.000 km. Af dem bugter ca. 40.000 sig gennem landzoner. Selvom kommunerne de senere år har øget midlerne til vejvedligeholdelse, var der i 2019 et efterslæb på vedligeholdelse af kommuneveje på knap 4 mia. kr.³⁵

Dansk Folkeparti foreslår derfor, at staten skal dække 50 % af udgifterne til vejpuljen dvs. 2 mia., og kommunerne de resterende 50 %.

- **Pulje til forskning i landdistrikter**

Det er en prioritering for Dansk Folkeparti, at der løbende forskes i udviklingen af vores landdistrikter, og i hvilke politiske tiltag der hjælper. Derfor ønsker Dansk Folkeparti at sikre fortsatte midler til Center for Regional og Turismeforskning. Centeret forsker i udkantsområder og med et særligt fokus på ø-problematik. Centeret står i en situation, hvor deres statslige tilskud er skåret med 800.000 kr. i 2023 til en udbetaling på under 5 mio. Dette svarer til under 25 % af centerets samlede omsætning.³⁶

Støtten til centeret kan lægges ind under landdistriktspuljen, eller være en fast bevilling på finansloven. Det vurderes at der er behov for min. 5 mio. kr. til øget forskning i landdistrikterne.

Den samlede landdistriktspulje

Visse af udgifterne i forslagene er ikke udregnet og er derfor et skøn. Puljens størrelse er således forbundet med betydelig usikkerhed men det vurderes at den skal bestå af min. 3,5 mia. kr.

35
36

<https://www.landdistrikterne.dk/wp-content/uploads/sites/5/2019/10/Småvejspulje.pdf>.
<https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/ulØ/bilag/11/2268660.pdf>.

FINANSIERING AF UDSPILLET

MÅLRET UDVIKLINGSBISTANDEN OG BRUG FLERE AF PENGENE PÅ UDVIKLING AF DANMARK

Det er ikke billigt at skabe et land med nærhed, tryghed og lige muligheder. Men det er den vigtigste prioritet i Dansk Folkeparti. Danmark er et rigt land, og vi har pengene til at samle Danmark, hvis vi vil. Samlet set vurderes det at vi har brug for en massiv investering i vores landdistrikter på måske helt op til 10 mia. kr. når finansieringen på kort og lang sigt lægges sammen.

Selvom mange af de tiltag vi foreslår i vores nærhedsudspil, medfører øgede statslige udgifter, vil en massiv investering i vores landdistrikter på det lange løb give gevinster. Ikke blot i øget velfærd og livskvalitet, men også i øget velstand da øget befolkningsvækst og erhvervsmæssig aktivitet vil skabe økonomiske gevinster for kommune- og statskassen efter tilbageløb og ændret adfærd.

Vi har i Dansk Folkeparti flere bud på finansielle kilder til vores nærhedsudspil.

I årevis har vi råbt op om de milliarder, der går til de grupper af udlændinge, som kommer her til og tager af statskassen uden at bidrage hverken økonomisk eller kulturelt. Udover at få styr på de mange spildte penge på indvandrere fra ikke-vestlige lande, er andre kilder til udvikling af landdistrikter EU's budget og velfærdsydelse til EU borgere så som SU og børnepenge. Får vi ryddet op i udgifterne til indvandrere (over 30 mia. kr.), og stoppet for velfærdsydelse til EU borgere (over 1 mia. kr.) er der mange penge at hente til gavn for udvikling af Danmark og livet i landdistrikterne.

Men udover de høje statslige udgifter til ikke-vestlige indvandrere og EU-borgere, vil vi finansiere udspillet gennem en reformering af ulandsbistanden.

En reformeret ulandsbistand skal skaffe penge til landdistrikterne

De milliardoverførelser vi hvert år overfører til ulande rundt om i verden, giver vi i bund og grund fordi vi danskere er gavmilde og omsorgsfulde. Vi vil gerne hjælpe andre i nød. Det er en del af den danske kultur og vores kristne næstekærlighed, og den skal vi blive ved med at udvise. For selvfølgelig skal vi hjælpe til ude i verden. Vi må bare ikke glemme vores egne borgere i farten.

Danmark har i årtier brugt milliarder på at udvikle andre lande, og for få penge på at udvikle egne landområder og sikre at Danmark hænger sammen. Denne forkerte prioritering afspejler sig politisk i at vi i Danmark har en udviklingsminister, men ikke en landdistriktsminister. Det er på tide, at vi prioriterer at Danmark er trygt og velstående i alle dele af landet.

Danmark sender i dag 14 mia. afsted om året i ulandsbistand, svarende til omkring 0,7 % af vores BNP på ulandsbistand. Og herudover kommer de private donationer, som danskerne selv sender afsted. I Dansk Folkeparti mener vi ikke, at det er forsvarligt overfor danskerne at sende så mange penge til udlandet, når vi kæmper med store strukturelle problemer i vores landdistrikter. Tal fra 2016 viser, at mange andre vestlige lande som Østrig, Canada og Australien bruger mindre på ulandsbistanden – omkring 0,3 %. Så det er ikke en selvfølge at Danmark skal bidrage med 0,7 %.

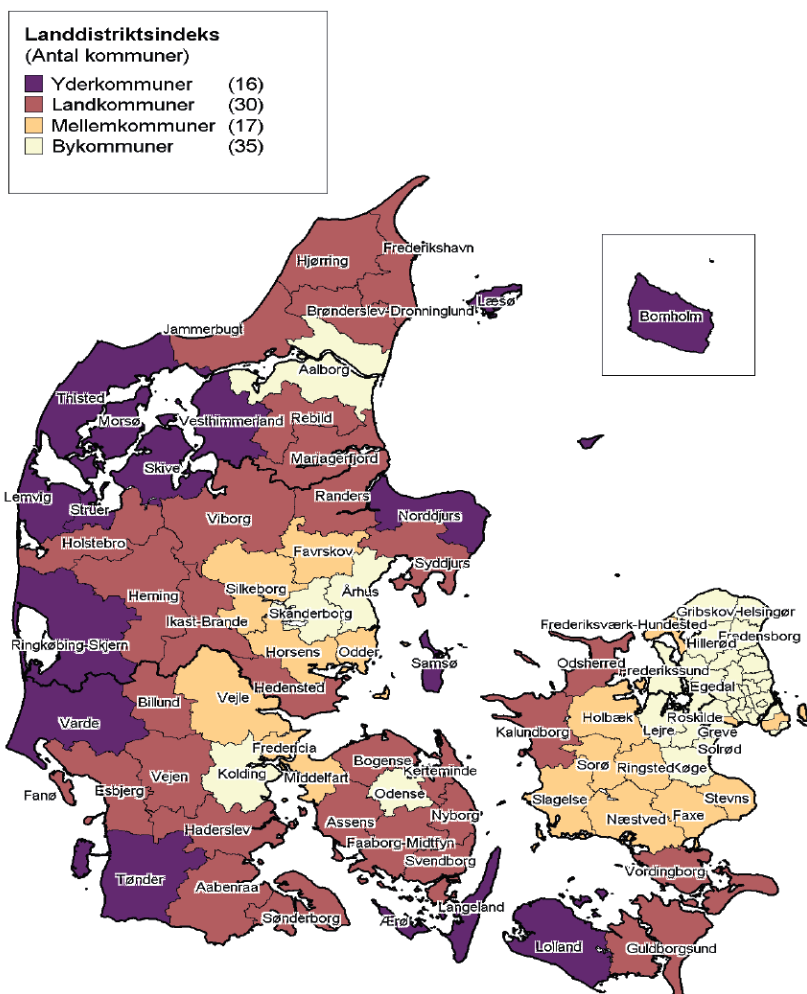
Sætter vi ulandsbistanden ned til 0,3% sparer vi 8 mia. på ulandsbistanden, som vi kan bruge på at udvikle landdistrikterne til gavn for millioner af danskere.

DEFINITION AF LANDDISTRIKTER

Landdistrikter defineres i dette udspil som land- og yderkommuner, som defineret af Erhvervsstyrelsen i 2007³⁷ (der er ikke nyere tal fremlagt af Erhvervsstyrelsen). Land- og yderkommuner udgør 46 kommuner af de i alt 98 danske kommuner.

Kategoriseringen af kommuner er ikke problemfri, da der er kommuner, som ikke er defineret som en land- eller yderkommune, men som har områder der kendetegner et landdistrikt. Og omvendt er der visse landkommuner med områder der ikke er trængte. Derfor må der sammen med de enkelte kommuner defineres præcis hvilke områder, der kan betragtes som et landdistriktssområde.

Landdistriktsindeks som opgjort af Erhvervsstyrelsen

Landkommunerne (i 2007) udgør 28 % af den samlede befolkning. 20% af personer med mellemlang eller højere uddannelse bor i en landkommune. Beskatningsgrundlaget udgør 25 % af det samlede beskatningsgrundlag. 46 % af de beskæftigede i landbrug er bosat i landkommuner.

Yderkommunerne (i 2007) omfatter 9 % af den samlede befolkning. 6 % af personer med mellem- lang eller højere uddannelse bor i yderkommuner. Beskatningsgrundlaget udgør 8% af det samlede beskatningsgrundlag.³⁸

38 <https://www.livogland.dk/sites/livogland.dk/files/dokumenter/publikationer/rapport-kommunetyper.pdf>.